

Yttrande

Betänkandet SOU 2007:3 Utredningen om föräldraskap vid assisterad befruktning

Avgivet av Svensk förening för Obstetrik och Gynekologi, SFOG

SFOG instämmer i förslagen om lagändring i förädrabalken, lagen om nordiska faderskapavgöranden, lagen om internationella faderskapsfrågor och lagen om genetisk integritet m.m. Vad gäller förslagen till ändring i övriga lagar saknar SFOG kompetens för yttrande.

Föräldraskap i samkönade relationer jämställs med föräldraskap i olikkönade relationer och skrivelsen om det vid gametdonation tillkomna barnets rätt att få information om sitt ursprung stärks.

Ändringsförslaget avseende förädrabalken §11 andra stycket ökar trycket på föräldrar till barn tillkomna efter gametdonation att informera barnet. Skrivningen kan dock stärkas något med en ändring i rad 8 från: "har ett ansvar för..." till "är ansvariga för..." eller "har ansvaret för...".

SFOG motsätter sig alla förslag till offentliggörande av tillkomstsätt för ett barn på sådana sätt som diskuteras i Kapitel 5 (Barnets rätt till information om sitt ursprung) sid 99 – 102.

Anteckning i folkbokföringsregistret, upprättande av ett register över barn tillkomna efter gametdonation eller en anteckning i förlossningsjournalen är integritetskränkande och alla 3 alternativen kan leda till att uppgifterna offentliggörs. Det ökar dessutom risken för att barnet skall få ta del av denna information på "fel väg"; dvs via annan kanal än föräldrarna. Detta vet man från studier av bl.a. adoptivbarn kan vara deletärt för barnets psykiska och sociala hälsa.

I socialstyrelsens rapport "får barnet veta" visade det sig att endast 11% av föräldrarna hade informerat sitt barn om dess tillkomstsätt. Det finns emellertid en förändring över tid i de studier som ligger till grund för rapporten så att barn som tillkommit under senare år har informerats i högre utsträckning. Det är sannolikt att denna utveckling kommer att hålla i sig och att det i vårt allt mer öppna samhälle kommer ske en attitydförändring som leder till att allt fler föräldrar informerar sina barn. Lagstiftningen när det gäller registrering av donationsrelaterad information bör invänta uppgifter om sådana förändringar.

Alla kliniker i Sverige som utför gametdonationsbehandling deltar i en studie som innebär en psykosocial uppföljning av barn och familjer. Dessutom pågår en studie som

genomförs av barnpsykiatern Frank Lindblad och som syftar till att intervjua barn som uppsöker sjukhus för att få information om sitt genetiska ursprung. En ändring av lagstiftningen i denna del bör avvakta resultatet av dessa studier.

Sverige är unikt så tillvida att vi var det första land som lagstiftade om barnets rätt att få information om sitt ursprung. Flera länder har följt i våra spår. Det är emellertid viktigt att vi innan vi lagstiftar tar vara på den unika information vi kan få, nu när barnen som fötts efter spermiedonation når vuxen ålder.

SFOG har tillsammans med barnpsykiatern Frank Lindblad och med hjälp av jurist från socialstyrelsen satt ihop ett förslag till hur informationen till barnet kan ges när denne uppsöker sjukvården eller social myndigheter för att få tillgång till information om gametdonatorn.

SFOG kan tänka sig ett central register över donatorer (i likhet med Norge) kodade så att de på kliniken som genomför behandlingen kan matchas mot mottagarparet och barnet. Detta för att information om donatorn inte skall kunna försvinna.

Ämnesföreträdarna på Karolinska Universitetssjukhuset instämmer med SFOG:s yttrande.

Stockholm, 2007-08-29

Claes Gottlieb
Ordf Arbets- och Referensgruppen för Ofrivillig Barnlöshet

För SFOG

Charlotta Grunewald
Ordf SFOG